

Читання

Розділ 1. Здрастуй, рідна школо і мій третій клас

Сьогодні

Урок
№ 4

Всім.ррtх
Нова українська школа

Слова-мандрівники. Алла Коваль

«Знайомі незнайомці»

Сьогодні

Урок
№ 4

Всім.pptx
Нова українська школа

Мета: продовжувати знайомити учнів з українськими письменниками та мовознавцями; викликати інтерес до слова, його походження; навчати помічати незвичайне у звичайному; удосконалювати навички правильного виразного читання; розвивати зв'язне мовлення, уяву, фантазію учнів, збагачувати словниковий запас, розширювати світогляд учнів; виховувати любов до рідного слова.

Доброго ранку, сонечко ясне!
Доброго ранку, земле прекрасна!
Доброго ранку, дерева багряні!
Доброго ранку, квіти духмяні!
Доброго ранку, птахи галасливі!
Доброго ранку, діти щасливі!

«Понюхайте квітку»

- ❖ Уявіть, що перед вами запашна квітка. Видихніть і зробіть глибокий вдих - неначе ви нюхаєте запашну квітку на лузі.

Сьогодні

Рухлива вправа для очей.

Шар, шар, шар— гуляє школяр.
Ра, ра, ра— дуже рада дітвора.
Ру, ру, ру— ручку в школу я беру.
Ро, ро, ро— їдем на метро.
Ар, ар, ар— виходить білий пар.
Ир, ир, ир— я люблю інжир.
Ер, ер, ер— мій тато шофер.
Ор, ор, ор — не заводиться мотор.

Сьогодні

Вправа «Шифрувальники». Спробуйте розшифрувати вислів українського педагога Василя Сухомлинського, з'єднавши приголосні і голосні.
Повідомлення теми уроку.

Шкл - н кмр
зннь, свтч
рзм.

оа – е ооа
а, а іо
оуу.

**Алла Петрівна
Коваль -**
українська письменниця
мовознавець, доктор
філологічних наук,
професор.

ЗНАЙОМІ НЕЗНАЙОМЦІ (Скорочено)

Слово «**школа**» є в багатьох мовах. З'явилася школа як навчальний заклад дуже давно, 24 століття тому.

На українські землі школа прийшла тисячу років тому. А по дорозі до нас грецьке слово «**схоле**» і стало школою.

Ти щодня відчиняєш двері свого рідного класу. Тут тебе зустрічають твої однокласники, твоя перша вчителька.

Прийшло до нас слово «**клас**» із латини, утворившись від слова «**класіс**», яке означає «**група людей**».

А ось нарешті й рідна парта. Може, хоч вона не є чужинкою? Ні, вона теж, виявляється, мандрівниця.

У стародавніх школах учні сиділи на довгих лавах біля столу. Та згодом їх розділили, розсадили по двоє: апарт — «**збоку, окремо**». Слово «**апарт**» є і у французькій, і в німецькій мовах.

Ти, напевно, уже встиг у тому слові
впізнати свою парту?

Чи не задумувався ти над
походженням таких слів: **бук, буква,**
буквар?

Чи не родичі вони часом? І чиї вони,
ці слова? Слово «**буки**» прийшло до нас
від прадавніх наших сусідів германців.
Означало воно в них і букове дерево, і
дощечку з бука, на якій писали, і літеру,
вирізану на буковому брусочку.

А **олівець**... Чи він теж чужинець? Слово «**олівець**» теж із дуже давніх часів. Пов'язане воно зі словом «**олово**» — назвою металу.

Олов'яними паличками в дерев'яній оправі люди писали до 17 століття, а потім винайшли олівці з графітом, якими користуємося і ми.

Пригадуєш, як вчителька вперше викликала тебе до дошки? Уперше тебе слухав увесь клас.

На дошці ти мав писати два найрідніших слова — мама й мова. Ти взяв до рук крейду, підійшов до дошки. Уяви собі, що обидва ці слова — мандрівники.

Крейда зовсім не крейда, вона — «*крета*», точніше, глина з острова Крит, який далеко від України. Крету, тобто таку само глину, знайшли в себе германці. Назву цієї глини вони трохи змінили — на «*крайде*». А від германців

слово примандрувало в Україну.
Українське слово «дошка» походить від грецького слова «діскос», що означає круг, диск, підставка для їжі.

У германців воно означало «стіл». Від них це слово потрапило до нас. Але в наших предків уже було слово «стіл», тому слово «дошка» стало позначати квадрат, на якому різали, подавали хліб, овочі, м'ясо. І тільки згодом дошка з'явилася в класній кімнаті.

Прочитайте слова, правильно ставте наголос.

ві́дчиня́єш
утво́ривши́сь
виявля́ється
мандрі́вни́ця
старода́вніх
францу́зькій
німе́цькій

заду́мувався
похо́дженням
прада́вніх
олов'я́ними
до́щечка
найрі́дніших
герма́нці

- ❖ Прочитайте текст.
- ❖ Що нового ти відкрив/відкрила для себе?
- ❖ Робота в парі. Перегляньте текст. Знайдіть і прочитайте слова, які прийшли до нас із грецької мови.
- ❖ Звідки в українській мові з'явилися слова «**буква**», «**крейда**», «**дошка**»?
- ❖ Обміняйтесь думками: що ви знаєте про походження назв іншого обладнання, яким ви користуєтесь у школі?

Що нового ви
сьогодні
дізнались?

Що було цікавого
на уроці?

Що найбільше
ваш вразило чи
здивувало під
час уроку?

Про що б ви
хотіли ще
дізнатися?

**Підручник с.9-10.
Прочитайте текст Алли
Коваль «Знайомі
незнайомці»,
перекажіть його зміст.
Знайдіть та прочитайте
інші оповідання Алли
Коваль.**

Не забувайте, будь ласка,
надсилати виконані завдання
для перевірки вчителів на
освітню платформу для
дистанційного навчання
HUMAN. Робіть це
систематично.

